

Kamzík je v Jeseníkách už sto let. Přicestoval z Rakouska

Přijeli vlakem a koňským povozem. Prvních šest let se jim moc nedařilo. Teď jsou ale kamzíci nedílnou součástí jesenícké přírody. Žijí tam sto let.

Chtěli rozšířit různorodost druhů zvěře v jeseníckých lesích. Proto v roce 1910 oslovili lesníci a bruntálští členové Řádu německých rytířů svého velmistra arcivévodu Evžena o vysazení kamzíků. O dva roky později jim jejich záměr schválil sám císař František Josef I. a v únoru 1913 už se první pětice kamzíků proháněla v hubertovském revíru.

Císař tehdy nejen souhlasil, ale také celou akci zaplatil a nabídl řádu kamzíky ze svého osobního revíru v rakouských Alpách. Jejich cesta do českých zemí však nebyla jednoduchá. Už odchyt se protáhl na několik měsíců.

„Kamzíci začátkem prosince pravidelně přecházeli do sousedního soukromého revíru, měli už svou stezku. Právě v těchto místech lesníci umístili odchytová zařízení. Ale nedařilo se jim. Měli špatné počasí, zvěř nechtěla ke krmelcům, nebyli schopni je do sítě chytit,“ popisuje Jiří Pecháček z občanského sdružení Jesenícký kamzík.

Až v únoru se lesníkům poštěstilo. A prvních pět kusů vyjelo do Jeseníků. Do Malé Morávky vlakem, odtud koňským povozem, poslední část cesty přepravili bedny s kamzíky nesli místní dřevorubci vlastnoručně. Domov zvířata našla v oboře na Suti v revíru Hubertov.

„Do roku 1919 měli velké potíže. Hynuli, bylo potřeba dovážet další. Až po šesti letech se populace ustálila,“ dodává Pecháček.

V roce 1924 byli konečně vpuštěni do volné přírody. A dařilo se jim. V roce 1945 jejich populace čítala sto kusů, o třicet let později už pět set. A přibývalo jich.

„Dnes žije v Jeseníkách asi 250 kamzíků. Ve Velké kotlině, v prostoru hlavního hřebene od Břidličné až po Vysokou holi,“ prozrazuje Petr Šaj ze Správy CHKO Jeseníky, kde žije nejpočetnější populace. Dodává, že právě stav okolo dvou set dospělých kusů plus asi padesátka kamzíčat je pro jeseníckou přírodu akceptovatelná z pohledu ochrany přírody. „Vysší stavy se podepisovaly na botanicky cenných lokalitách,“ upřesnil.

Počet je totiž kompromisem. V roce 2000 ministerstvo životního prostředí rozhodlo o vyloučení kamzíka z národní rezervace. S nepůvodním druhem v Jeseníkách už nepočítalo. Už tehdy byly počty kamzíků velmi nízké, od roku 1993 totiž po pronájmu honiteb čelili masivnímu odlovu. V Jeseníkách jich zůstala jen stovka kusů.

Právě kvůli jejich záchraně vzniklo občanské sdružení Jesenícký kamzík. Předloni pak i díky petici s 25 tisíci podpisy ministerstvo rozhodlo, že kamzík v Jeseníkách zůstane. „Počítá se s ním i v návrhu péče na příštích deset let, který začne platit příští rok,“ uvedl Petr Šaj. A právě se připravují i výzkumy, jak moc a zda skutečně mají kamzíci vliv na výskyt vzácných rostlin v Jeseníkách.

Žaneta Motlová

Ve stádu
Kamzíci v Jeseníkách zdomácněli a zdejší populace patří k nejzdravějším v rámci celé Evropy. Foto: Štěpán Mikulka

Skončila v muzeu
Vilém Borůvka (vlevo) a jeho lovecký průvodce - hajný Oldřich Novobilský - nad uloveným zvířetem na úpatí Malého Dědu. Foto: Jiří Pecháček

FAKTA

Kamzík horský

- Jde o druh divoké kozy, jejímž domovem jsou vysokohorské oblasti Alp, Tater a Karpat.
- V Česku jde o nepůvodní druh, jesenícká populace však patří k nejzdravějším v Evropě.
- Kamzíci se živí divokou trávou a nízkou vegetací, v zimě si vystačí s větévkami listnatých dřevin, lišejníky a letorosty jehličnanů.
- Jsou lovnou zvěří, myslivci se s nimi hospodář stejně jako s další lesní zvěří.

Jedno ze zvířat je i v Opavě. V suterénu muzea

JESENÍKY (Žah) Mít kamzičí samici z Jeseníků na dosah ruky? Klidně. Už přes třicet let obohacuje expozici zvířat v opavském Slezském zemském muzeu.

Do jeseníckých hor vyrazili preparátor Vilém Borůvka a dnes zakládající člen občanského sdružení Jesenícký kamzík Jiří Pecháček v roce 1979. Aby mohli pro nově připravovanou expozici Slezského zemského muzea získat kamzíka, museli dodržet přísné podmínky.

„Bylo potřeba získat povolení z ministerstva. Podmínkou bylo, že vybereme přestárý kus, který už nemá pro odchov kamzíků v Jeseníkách význam,“ vzpomíná Borůvka. V Jeseníkách tehdy žilo přes pět stovek kamzíků. Pro odlov si vybrali okolí Bělé pod Pradědem a ob-

rátili se na tamního hajného Oldřicha Novobilského. A toho hned napadla konkrétní samice.

„Znal místní poměry, přesně věděl, kde je kolik kamzíků, a znal složení skupin. Šli jsme proto skoro najisto, stačilo jen danou tlupu kamzíků najít,“ říká Jiří Pecháček. Ubytovali se ve výzkumné stanici Slezského zemského muzea v Domašově u Bělé pod Pradědem. Opavský preparátor Vilém Borůvka dodává, že tam bydleli zhruba týden. „Zároveň jsem pro muzeum získával malé savce, kladli jsme pastičky kolem potoka v Bělé,“ vysvětluje Borůvka.

Jakmile na společných výpravách do jesenícké přírody narazili na skupinu kamzíků, kterou hledali, nasměroval je hajný Novobilský na vybranou samici. Jiří Pechá-

Podmínkou bylo, že vybereme přestárý kus, který už nemá pro odchov kamzíků v Jeseníkách význam.

ček odlov kamzíka podrobně fotografoval.

Vilém Borůvka pak zvíře celý následující rok preparoval. „Ještě starým způsobem. Nejprve se musela vymodelovat její socha,“ líčí Borůvka svou práci.

Preparátor si musel kamzíka načrtnout, sestavit základní kostru z drátů a dřevěných prken, na tu nanést dřevitou vlnu a potom do nejmenších detailů z hlíny a modelářské masy vytvořit celkový model zvířete. Až na ten přišla kůže.

Vypreparovaná samice se objevila ve výstavních prostorách muzea hned poté, začátkem 80. let minulého století se stala součástí nové zoologické expozice. Lidé ji ale v muzeu obdivují i dnes. Po nedávné přeměně muzejních prostor se spolu s dalšími zvířecími preparáty zabydla v suterénu historické výstavní budovy.

Ani po více než třiceti letech ji nebylo třeba nijak spravovat. „Takový preparát se jen opráší a může znovu nastoupit,“ uzavírá Vilém Borůvka.

Vaším objektivem Fotografie uživatelů internetového serveru Rajce.net

Cestou na Praděd
Snímky z výšlapu na nejvyšší horu Moravy, která je zároveň nejvyšším vrcholem Hrubého a Nízkého Jeseníku.

Foto: hurvinek1.rajce.net

Vystavte fotografie na Rajce.net

Pokud do svého alba zařadíte zajímavé fotografie zachycující aktuální události v Moravskoslezském kraji, mohou se objevit i v novinách. Na stránce www.rajce.net si založte zadarmo účet. Další návody najdete na: www.navody.rajce.net.

Fórum čtenářů

Vaše názory nás zajímají
Pište na adresu Puchmajerova 1, Moravská Ostrava 702 00 nebo na e-mail: redova@mfdnes.cz

Je to výstraha, jak to může dopadnout i u nás

» ad Češi platí miliony za chátrající trať V Polsku je obecně problém s kvalitou regionálních tratí. Ještě na počátku 90. let tam jezdily vlaky do každé „díry“ jako u nás. Pak se ale začalo kalkulovat s rentabilitou a Poláci se s tím opravdu nestáli. Od železničního spojení byla odříznuta také velká okresní města. Udrží a modernizují se velké koridory, zatímco regionální tratě se ruší. To je výstraha a ob-

raz toho, jak to může za pár let dopadnout i u nás. Pár koridorů mezi městy a zbytek kolejí zaroste trávou a břizami... **Jan Habernal**

Situaci by vyřešily tunely

A co tak možnost čtvrtá: dobudovat chybějící úsek čistě přes Českou republiku. Sice by se to vzhledem k terénu neobešlo bez výstavby minimálně jednoho tunelu, ale bylo by to určitě lepší než to řešit autobusy. Ideální trasa by mohla vést z Města Albrechtic podél řeky Opavice – jeden tunel by byl nad Heřmanovicemi a druhý mezi Dolním Údolím a Ondřejovicemi. **Jan Šířina**

výběr z vašich názorů, kráceno

Pozemky pod tratí by se měly odkoupit

To vážně se ten kousek trati s pozemkem pod ní nedá odkoupit za nějakou rozumnou částku? K čemu pak máme ministerstvo dopravy a jiné úřady, když to dosud nevyřešily? **Alan Řepka**

Za více než šedesát let se moc nezměnilo

Za ty peníze, které jsme Polákům nasypali od roku 1947, by měl tunel mezi Janovem a Zlatými Horami portál ze zlatých kvádrů. Jediné, co se změnilo, je to, že návštěvníci se neosvětlují petrolejem a závoři se nezavírají klikou. **Jiří Engliš**

INZERCE

Koupím

Knihy, LP, pohledy, plakáty. T: 603 469 105

Knihy a časopisy

Koupím i LP, pohledy, plakáty. T: 603469105

DNES today DNES heute

Společnost PROKONZULTA, a.s. realizuje

DRAŽBU RD Rýmařov, okr. Bruntál

RD 4+1 s garáží a s pozemky celkem 1 277 m²

Popis	Užitná plocha m ²	Nejnižší podání Kč	Odhad Kč	Příhoz Kč	Čas dražby hodin
RD	160	1,19 mil.	1,7 mil.	5 tis.	11:00

Místo konání dražby: Hotel Lafayette, Alšova 8, Olomouc, dne 10. 10. 2013.

Prohlídka se konají 11. 9. 2013 v 15:30 hodin a 23. 9. 2013 v 11:30 hodin, sraz účastníků na adrese Bartáčkova 1284/48, Rýmařov 795 01.

Úplné znění vyhlásky a informace na www.prokonzulta.cz, tel.: 543 255 515, mobil: 603 434 536, e-mail: jerabkova@prokonzulta.cz.